

Rundtuva og Trollvatnet Utmarkslag

NVE
Norges Vassdrags og Elektrisitetsvesen
Konsesjonsavdelingen KTV

Kleive 04.07.2006

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Gjennomgang og revisjon av konsesjonsvilkårene for Istad-vassdraget

Rundtuva og Trollvatnet utmarkslag mener at det er mange uklare punkter vedrørende rettigheter og plikter for Istad Kraft AS. Konsesjonene og skjønnene bør derfor gjennomgås og eventuelt revideres. Konsesjonen har også mange mangler iflg dagens krav

Det ble avholdt skjønn over utbyggingen av Trollvatnet i 1918, men området her har en helt spesiell forhistorie, og siden grensen mot Nordmøre ikke ble bestemt før i 1952, var det ingen som egentlig kunne føre ordet for grunneierne i 1918. Det var dermed bare beite-interessene som kom fram.

Rundtuva og Trollvatnet utmarkslag ble dannet etter dom i jordskifteretten i 30.06.2003 (sak 5/2001). Området som utmarkslaget eier tilsvarende størstedelen av nedslagsfeltet for Trollvatnet. Det vil si hele den delen som ligger i Molde kommune.

I 1952 ble det bestemt hvilke gårder som hadde eiendomsrett. Men hvilke bruksnummer som hadde rettigheter, ble først bestemt ved dom i jordskifteretten i 2003, og samtidig ble Rundtuva og Trollvatnet grunneierlag stiftet.

I Trollvatnet er det en konsesjon på ytterligere regulering av vannet, som gir rett til å senke vannet 23 m i tillegg til konsesjonen fra 1924. Dette blir helt galt, da vannet ikke er stort dypere enn dette. Konsesjonen har ikke vært i bruk siden 60-70 tallet, og iflg. NVE kan den da ikke uten videre tas i bruk igjen. Da mener vi at den også må fjernes fra listen over gyldige konsesjoner. Konsesjonen fra 1924 er også så gammel at blant annet miljømessige hensyn mangler i denne. For eksempel med hensyn til fisk.

Grunneiere til Silsetvatnet har sammen med Istad Kraft hatt et prosjekt med utsetting av fisk i Silsetvatnet, (tunhovd-aure). Problemet er at Istad Kraft også satte ut fisk i Trollvatnet. Dette kan de ikke ha fått tillatelse til, da vannet ikke var overbefolket, men tvert imot hadde få og stor fisk. Og siden det er direkte elve-forbindelse til Oltervatnet, kommer den også dit. Det er også satt ut fisk i Høljene, uten at vi vet hvilken rettighet kraftverket har til dette.

Istad Kraft har brukt beltekjøretøy i stor utstrekning ved kontroll av damanleggene, og når en trasé er oppkjørt så mye at den er ufremkommelig, har de bare flyttet litt på sporet. Ved kjøring i fjellmyr, blir det store sår i landskapet som varer lenge. Istad Kraft har ikke noen avtaler med grunneierne om kjøring her.

Det samme problemet ser vi langs kanalen fra Olterelva til Grønndalen, der det naturlige måtte være å lage vei på kanalkastet for å kjøre der. Det ser vi de ikke gjør. Transporten foregår på myra nedenfor kanalen. Selv om den daglige kontrollen nå stort sett foregår med sekshjuls ATV, blir det spor, og dette vil vi ha orden på.

Bruene over elven og kanalen er for svake for dagens bruk, og uten sikring. Det er vanskelig å få dagens ledelse i Istad Kraft med på vedlikehold og forsterking av bruene, mens den forrige ledelsen iallfall tilsynelatende var positiv til dette.

Kanalen fra Olterelva til Grønndalen er farlig både for mennesker og dyr. Graskledde kanter med overheng uten sikring gjør at dyr beiter helt ut på kanten. Dersom de faller ut i kanalen, vil de ha store problemer med å komme opp på grunn av overhenget. Det har forekommet at dyr har omkommet.

På vinteren vil et menneske som faller i kanalen ikke ha en sjanse på å komme seg opp igjen. Risikoen for at noen faller ned er ganske stor da heller ikke bruene har rekkverk, og bruken av området øker, spesielt når folk går på ski om vinteren.

Elven fra Oltervatnet til Høljene skal iflg konsesjonen ha en vannføring som aldri er under minstevannføring, og aldri over normal høyeste vannmengde. Det er bare unntaksvis registrert overløp til elven der vannet går over i kanalen. I tillegg er det også to betydelige bekker som skulle være med i minstevannføringen. De gikk tidligere ut i elva, men blir nå avskåret av kanalen.

Tidligere var det aure fra Oltervatnet i elva. Men etter at kanalen ble bygd, har vannmengden vært for liten i for lange perioder. Vi mener det må settes opp et system slik at vannmengden er innenfor konsesjonen. I tillegg må Istad Kraft sette opp igjen de bruene som har falt ned, og forsterke dem som enda står, slik at de tåler dagens redskap og er sikret etter dagens krav.

Trollvannsbrakka ble bygd som overnattingssted for mannskapet ved utbyggingen. Brakka er i senere år utbedret, og tydelig tiltenkt som hytte til Istad Kraft sine ansatte. Vi har ikke funnet noen tillatelse verken fra grunneiere eller andre til å ha denne brakka stående etter utbyggingen. Det er ellers tatt ut masse på stedet ved forsterkning og utbedring av demningen ved Trollvatnet, uten at vi kjenner til noen avtale om dette.

Vi mener også at det må holdes nytt skjønn over utbyggingen til Istad kraft, spesielt ved Trollvatnet. Arealet som tilhører grunneierne i Istadbygda, er vesentlig større enn det de visste om i 1918, og ingen av grunneierne var egentlig representert ved skjønnet. Etter at kanalen ble bygd i 1944, kan Istad Kraft også utnytte vannet flere ganger ved å kjøre det gjennom Grøndal og Langli stasjoner, samt å kjøre det inn i Silsetvatnet for magasinering, uten at dette er med i skjønnet.

Ingen ting av det som skjedde før 1940, verken konsesjoner eller skjønn vedrørende utbyggingen fra nordenden av Høljene til og med Trollvatnet, er tinglyst på noen av gårdene. Det eneste som er tinglyst, er skjønnet på ytterligere regulering av Trollvatnet. Dette er tinglyst på gården Botterli i 1941. (Dagbok 1185/41, pantebok A-10, folio 376) Ved henvendelse til eiendomsavdelingen ved sorenskriverkontoret i Molde, fant vi ut at de tinglyste dokumentene ikke ligger på den plassen som er angitt i panteregisteret, og de er ikke sendt til statsarkivet i Trondheim.

Det samme var tilfelle da vi gikk gjennom kartoteket til Bolsøy kommune, som startet Istad Kraft. I boksen som er registrert, og merket med Istad Kraft, mangler det meste om kraftselskapet. Vi har funnet heller lite av papirene til Bolsøy Elektrisitetsverk, forløperen til Istad Kraft i dette kartoteket, som ble overtatt av Molde kommune da kommunene ble sammenslått. Men vi har funnet en del av disse papirene som vedlegg i andre saker. Derfor vet vi at det mangler mye.

Vi har ikke kunnet finne dokumentasjon på at noen grunneier noen gang har fått noen form for kompensasjon for utbyggingen ved Trollvatnet.

Ved forespørsel til grunneierne i Gjemnes, fikk vi vite at ikke de heller har fått noe oppgjør for utbyggingen. Vi kan heller ikke finne noe dokumentasjon på oppgjør for utbyggingen av Oltervatnet og vannføringen i elva, bortsett fra at Istad Kraft bygde noen bruer over elva mellom Oltervatnet og Høljene. Som tidligere nevnt har to av disse falt ned. To står, men disse holder ikke for dagens bruk, og en av dem står i fare for å svikte.

Mange grunneiere i utmarkslaget er også grunneiere i andre deler av vassdraget, der det selvsagt også i tillegg er andre grunneiere som ikke er medlemmer av laget.

På årsmøtet til Rundtuva og Trollvatnet grunneierlag 26.04.2006, ble det vedtatt at vi skulle forespørre NVE om gjennomgang og revisjon av konsesjonsvilkårene. Vi viser også til tidligere kontakt på telefon med Stine Maria Ystrøm, som fikk en muntlig orientering med innhold omtrent som i dette brevet. Og med Rune Flatby, ang ytterligere reg. Av Trollvatnet.

Vi håper at NVE aksepterer vår anmodning om gjennomgang og revidering av konsesjoner og skjønn, og vil gjerne høre fra dere om dette.

Svar sendes lagets formann, : Harald Hatlen, 6453 KLEIVE

Steinar Kvalvik
Sekretær/saksbehandler

Harald Hatlen
Formann

Helge Erling Dyrli
Kasserer

Sign.

Sign.

2 Vedlegg: Grunneierliste
Kart over området

Kopier til: miljøavdeling ved seksjonssjef KTM
Avdeling for damsikkerhet KTD